

JAARTHEMA-INSPIRATIE

Visietekst 'Scoutentiek'

Scoutentiek! Dit scoutsjaar brengen we onze leden opnieuw in contact met de roots van scouting. We gaan op zoek naar de authentieke avonturier in ons allemaal, laten de begane paden achter ons en trekken op ontdekking, in de buurt van ons scoutslokaal of net ver daarbuiten. Groot en klein gebruiken alle vaardigheden die ze in scouting leren: met kaart en kompas vinden we samen onze weg en bouwen een geweldig kamp van zorgvuldig gesjorde takken. Rond een kampvuur komen we samen en genieten we van de kleine dingen. Even wegstappen van schermen, dichterbij de natuur, elkaar en onszelf. Want onderweg beleef je de mooiste herinneringen, bewust in het moment. We geven onze leden en elkaar weer tijd om écht jong te zijn.

Actief op ontdekking

Scouts en gidsen zijn van nature padvinders: we trekken eropuit om te ontdekken en verkennen, en gidsen elkaar langs onbekende wegen. Of het nu in het bos, de stad of ergens daartussen is, avontuur is nooit ver weg. Door letterlijk en figuurlijk buiten onze vertrouwde omgeving te stappen, blijven we bewust ontdekken, groeien en onszelf verwonderen.

Wortels van scouts en gidsen

Scouting is een verhaal dat begon met verkenners, pioniers die samen onbekend terrein ontdekten, sporen lazten en in extreme omstandigheden wisten te overleven. Waar anderen hun weg verloren, vonden zij die juist. Ravotten in de natuur brengt ons dichterbij die roots. We laten ons inspireren door vroegere technieken, activiteiten en tradities, met een eigentijdse toets en binnen de context van vandaag en morgen.

Technieken in actie

Technieken zijn een essentieel onderdeel om aan scouting te doen. Ze maken ons uniek. Wat begint met een eenvoudige knoop kan al snel uitgroeien tot een indrukwekkende sjorring, een stevig bed of zelfs een veilige manier om je boot of vlot vast te maken. Technieken, dat is de gesjorde brug tussen fantasie en werkelijkheid, waarmee je jouw creativiteit tot leven brengt.

Leden en leiding leren technieken niet alleen voor zichzelf, maar werken samen, waardoor kennis wordt gedeeld en versterkt. Of je nu een beginner bent of een ervaren gids of scout, technieken zijn er voor iedereen. Iedereen kan het, iedereen kan helpen, iedereen kan het leren.

Bewust offline

Scouts en gidsen beleven de wereld niet via een scherm, maar door er middenin te staan: met de voeten in de modder, gezicht in de wind en een rugzak vol avontuur. We dagen onze leden uit om zonder technologie op verkenning te gaan en laten hen ervaren dat scouting al generaties lang draait om vindingrijkheid. Tochttechnieken gebruiken tijdens dauwtrip, boodschappen versturen in morsecode, zingen rond het kampvuur ... Door ons los te koppelen van de digitale wereld, herontdekken we de magie van bewust samenzijn en spontane momenten.

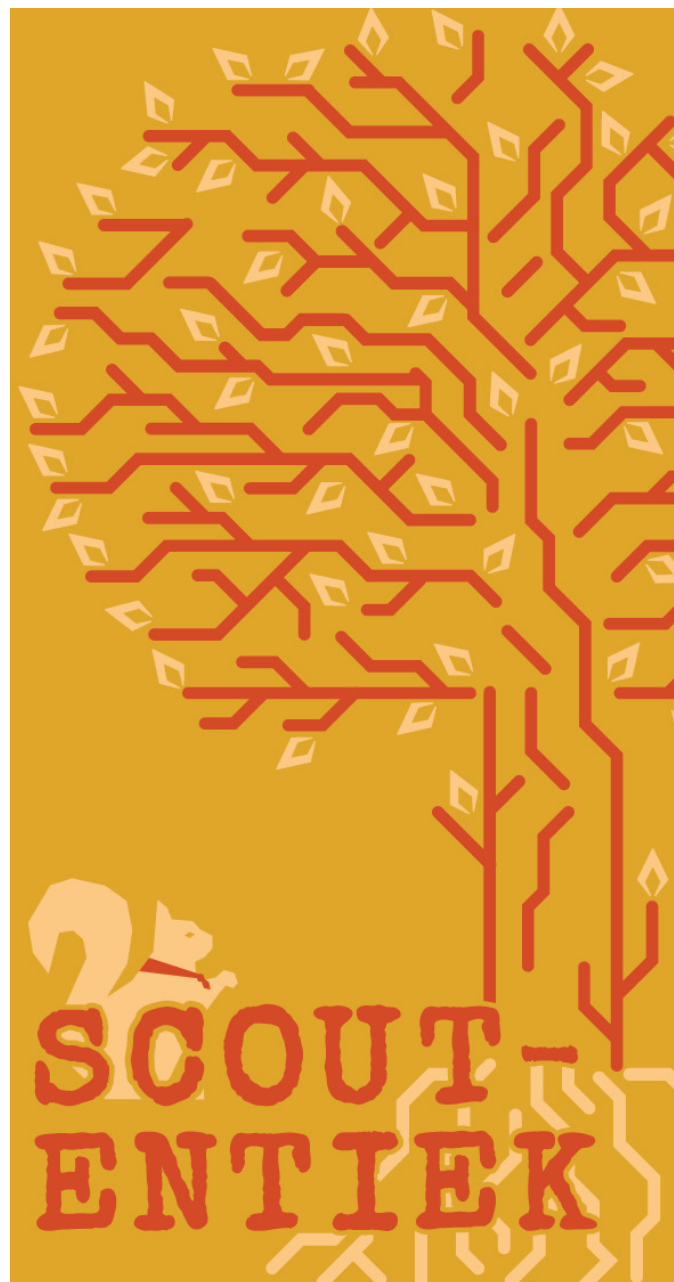
Toch leggen we onze smartphones niet braaf in een afgesloten bakje, en durven we technologie ook op een bewuste en nuttige manier inzetten. Zei er iemand apps om sterren en planeten te ontdekken of om planten en dieren te herkennen?

Verbinden en verwonderen in de natuur

Welke bomen sieren onze straten? Welke insecten kriebelen door het gras? Hoeveel vogels fluiten er in de ochtend? Door bewuster stil te staan bij wat er rondom ons leeft, groeit onze waardering, ontdekken we verborgen pareltjes en voelen we ons sterker verbonden met de natuur en de rust die we er vinden. Die verbinding is niet beperkt tot bossen en velden; ook in de stad wemelt het van het leven.

Welke vogels nestelen op daken? Welke planten groeien tussen de stoeptegels?

Scouts en gidsen genieten met speelse verwondering en hebben respect voor wat er bloeit en groeit.

Scoutentieke spelinspiratie

Scoutentiek aan de slag met kapoenen en zeehondjes

Hieronder enkele leuke spelletjes die terug naar de roots gaan om met kapoenen en zeehondjes te spelen. Joepie!

1. Natuurbingo / Verkenkaart

- Hoe werkt het? Geef elk kind of groepje een kaart met afbeeldingen of namen van dingen die ze moeten zoeken: een dennenappel, een vogelgeluid, iets zachts, iets stekeligs, enz.
- Locatie: Bos, park, kampterrein.
- Variatie: Gebruik een vergrootglas of verrekijker voor "verkennerstijl".

2. Mini-kompastocht

- Hoe werkt het? Laat ze met eenvoudige aanwijzingen (bijvoorbeeld: 5 stappen naar het noorden, 3 naar het oosten) schatten waar ze naartoe moeten. Je kunt kleine beloningen of raadsels op elke tussenstop verstoppen.
- Variatie: Laat de leden elkaar gidsen in duo's!

3. Schattenjacht met een twist

- Hoe werkt het? Verstop 'een schat' en geef aanwijzingen in de vorm van raadsels, stukjes kaart of foto's. Bij elke nieuwe stop op de schattenkaart, krijgen ze een nieuw stukje
- Variatie: Elke hint moet opgelost worden door een kleine uitdaging of opdracht.

4. Spoorzoekertje

- Hoe werkt het? Een groepje vertrekt eerst en laat sporen achter (pijlen van takjes, krijt op de stoep, touwtjes in bomen). De rest moet het pad volgen en ontdekken waar het naartoe leidt.
- Leuk: Laat de 'verkenners' een kleine verrassing klaarzetten aan het einde!

5. De Grote Verwondertocht

- Hoe werkt het? Geef opdrachten als: "Vind iets dat ruikt naar avontuur", "Voel iets dat zacht is als wolken", of "Zoek iets wat je nog nooit eerder hebt gezien".
- Leuk: Laat ze op het einde vertellen wat hen het meest heeft verbaasd.

6. Stadse Ontdekkingsmissie

- Hoe werkt het? Geef ze een kaart van de omgeving rond je scoutslokaal met plekken om te bezoeken. Op elke locatie krijgen ze een kleine opdracht, zoals "tel het aantal ramen van de kerk" of "zoek een winkel met een groene deur".
- Let op: Kapoenen niet alleen loslaten in het verkeer.

7. Knopen met een verhaal

- Techniek: De platte knoop of achtknoop leren.
- Speelse aanpak: Laat ze een "reddingsmissie" doen waarbij ze touw moeten gebruiken om een knuffel of pop veilig te 'redden' van een gevaarlijke rivier (bijv. een blauw laken).
- Extra: Gebruik gekleurd dik touw of zelfgemaakte 'knopenkaarten' als visuele hulp.

8. Vuur maken met 'vuurtovenarij' (zonder lucifers)

- Techniek: Vuur maken
- Speelse aanpak: Gebruik vuurstaal en laat ze proberen om vonkjes te maken op watten of katoen met vaseline (begeleiding nodig!). Laat het lijken alsof ze 'tovenaars' zijn die vuur maken met magie.
- Alternatief: Laat ze een "nep-vuur" maken met oranje/rode crêpepapier, stenen en hout.

9. Mini-tent bouwen / shelter maken

- Techniek: Basiskampeer- of overlevingstechnieken.
- Speelse aanpak: Laat ze met takken, touw en dekens een tent bouwen voor hun knuffels. Of bouw in het bos een mini-shelter met takken tegen een boom.
- Extra leuk: Geef ze "bouwmaterialen" in een rugzakje en laat ze werken in groepjes.

10. Waterfilter maken

- Techniek: Waterzuivering (heel basis).
- Speelse aanpak: Laat ze in groepjes met flessen, zand, steentjes en doeken zelf een "waterfilter" bouwen. Geen echt drinkwater maken, maar laten zien hoe water helderder wordt.
- Let op: Leg goed uit dat het nog niet drinkbaar is.

Meer info over kapoenen en zeehondjes:

Scoutentieke tips van ploeg Givers

Actief op ontdekking

We nemen er nog eens een authentieke papieren stafkaart bij en gaan op tocht. Of misschien doen we het gewoon zonder kaart en maken we enkel gebruik van een visgraat of bolletje pijltje? Er bestaan zoveel verschillende tochttechnieken die voor de givers zeer uitdagend kunnen worden. Laat hen op deze manier iets bijleren en samen verder geraken.

Bij de givers bestaan er ook al veel verschillende soorten tochten: driedaagse, dauwtrip, dropping, recht-doortocht, ... Tijd om hen actief op tocht te laten gaan, op ontdekking in de omgeving en er samen als groep sterker van te worden.

Wortels van scouts en gidsen

Organiseer met je givers eens 'De scouts van vroeger'. Vraag na bij je oud-oud-oud-leiding wat hun gewoontes en activiteiten waren. Zo worden jullie samen bewust van bepaalde activiteiten en tradities waar je nu helemaal niet meer aan zou denken of ontdek je dan weer dat andere zaken al heel lang meegaan.

Technieken in actie

Probeer eens andere knopen uit dan degene die je altijd gebruikt of steek eens een vuur aan met enkel natuurlijk materiaal. Ook de givers kunnen nog veel bijleren over verschillende technieken die op een kamp of tocht van pas kunnen komen. Laat hen zelf de komende constructies tot in de puntjes bedenken, uitvoeren en bijsturen.

Bewust offline

Op welke manier gebruik je de gsm, hoe zet je deze bewust wel of niet in? Denk er samen met je givers over na en maak afspraken in groep. Met inspraak creëer je meer gedragenheid.

Verbinden en verwonderen in de natuur

Op weekend in de wildernis, back to basics? Vertrek met je givers op weekend waarbij ze maar een kleine rugzak met een maximumgewicht van 1,5 kg mee mogen nemen (dat is heel uitdagend). Wie kiest wat als essentials en wat ontdek je vooral in de natuur dat jou dit weekend zal helpen?

Meer info over gidsen en (zee)verkenner:

Jinto the wild

Duik met je jins of loodsen 100% in dit scoutentieke weekend. Samen onderweg, weg van schermen, feestjes of to do's. We werkten een weekend vol natuur, avontuur en verbinding uit. Je kan het zo overnemen of enkele losse ideetjes uit overnemen. Maak er vooral iets scoutentiek van voor jouw jingroep!

Praktisch

Kamperen

Zoek een leuk kampeerplekje in de natuur. Enkele tips:

- In België zijn enkele bivakzones, vaak op een leuke wandelroute. Hier gelden wel specifieke regels (bv. over groepen), die je best op voorhand goed leest.
- Check de Hopper jeugdverblijven voor kampeerterreinen, trekkershutten of shelters midden in het bos!
- Via Campspace vind je kleinschalige kampeerplaatsen.
- Misschien kennen jullie een kampterrein dat bereikbaar is met de trein? Of hoor eens bij groepen uit je district voor tips.

Maak het extra scoutesk: kook op vuur, span een simpele shelter (touw + zeil) en geniet van back-to-basics.

Stippel een leuke wandelroute uit: GR-routes, treinstrappers, wandelknooppunten, GPX-files van anderen of simpelweg een topografische kaart brengen je op weg.

Het programma

Vertrekspel - Diepere kennismaking (2u30)

Jezelf zijn en tonen, ook dat is scoutentiek! Tijdens het eerste deel komen jins dichterbij elkaar en bij hun eindbestemming. Deze tocht kan al wandelend, op het openbaar vervoer of allebei! Zorg dat elk groepje ofwel een unieke route kan volgen, ofwel op een andere plaats op de trein of bus gaat zitten. Pas op specifieke punten komen groepjes samen:

- Verdeel op voorhand je jins in groepjes per 2, waarbij je jins samen zet die normaal niet zo vaak samen optrekken. Elke jin moet ook een bepaald ingrediënt meenemen.
- Elk groepje krijgt een andere route voorgeschoteld. De duo's brengen minstens 1u tijd samen door. Ze krijgen een enveloppe met allerlei vragen en opdrachten zodat ze elkaar beter kunnen leren kennen. Gebruik bijvoorbeeld Open}kaart.
- Op het einde van hun route vindt elk duo een ander duo waar ze samen mee verder wandelen en de verdere instructies. Tijdens dit deel is het de bedoeling dat ze voor de 4 jins van een ander groepje positieve eigenschappen geven, voor iedereen 5. Geef hen eventueel een lijst van kwaliteiten ter inspiratie.
- Na ongeveer een halfuur à 45 minuten komen opnieuw 2 groepjes samen. Met 8 zetten ze de tocht verder. Belangrijk is dat ze nu op een rustige plek zijn voor positief roddelen. Om beurt zet een jin zich met hun rug naar de anderen (of wandelt vooraan). De anderen gaan nu minstens 1 minuut alleen maar oprechte positieve dingen zeggen over die persoon. Tot iedereen aan bod is geweest!
- Vlak voor het einde komen alle groepjes samen om het laatste stukje als 1 groep af te leggen. Aangekomen aan de eindbestemming wordt met alle ingrediënten een lekkere late-night snack gemaakt! Speel nog wat open}kaart, maak een gezellig vuurtje en babbel erop los!

! Kleine jintak? Je kan het format aanpassen door in plaats van samen te voegen tot 8, de groepjes te laten wisselen. Of je doorloopt alle opdrachten in hetzelfde groepje.

! Deze opdrachten zijn al een mooie voorbereiding voor eventuele kleurentotems!

Dag 2= Op avontuur!

Na een lekker ontbijtje trek je erop uit! Uitdagende tochttechnieken of rotsklimmen: steek een leuke, teambuildende dag in elkaar. In de namiddag keer je terug naar de kampplaats voor een lekkere woudloperskeuken!

Avond 2: Ik als scout of gids

Na een avontuurlijke dag en lekker avondmaal, is het weer tijd om te vertragen. De jins denken na wat de scouts voor hen betekent, en blikken vooruit naar de rol die ze na dit jaar willen opnemen.

Jins gaan op mini-date met elkaar. Ze bespreken telkens 5 minuten een vraag met iemand anders. Je kan dit eventueel overdag al verwerken in je tocht.

- Wat zou je nooit geleerd hebben zonder de scouts?
- Wat was je fijnste scoutsherinnering?
- Hoe heeft de scouts jouw leven veranderd?
- Waar ben je dankbaar voor dat je door de scouts hebt meegekregen?
- Hoe zou je aan iemand die de scouts niet kent uitleggen wat het is?
- Wie in de scouts betekent veel voor jou? Op welke manier?

Deze babbeltjes geven inspiratie voor het tweede deel, waarin jins alleen nadenken over: "Wat betekent de scouts voor mij? Wat wil ik nog voor de scouts betekenen?". Ze formuleren hierbij een belofte voor de rest van het scoutsjaar.

- Zorg dat iedereen een rustig plekje heeft om ongestoord te kunnen nadenken.
- Een voorwerp kan helpen om hun aan die belofte te laten terug denken. Laat ze tijdens het reflecteren een voorwerp uit het bos nemen dat die belofte kan symboliseren (bv. een steen, tak, dennenappel,...)
- De symboliek van de scoutshand kan je ook gebruiken om extra structuur te geven aan de belofte.

- Laat iedereen op hun eigen tempo terugkeren naar een centraal punt, waar je als leiding intussen een kampvuur in gang kan steken. Of misschien doe je liever zelf mee? Als iedereen verzameld is, creëer je samen een rustig moment waarbij iedereen iets kan delen en hun scoutsbelofte vertelt.

Je groep heeft ongetwijfeld haar eigen tradities en rituelen, verwerk ze dan ook in dit moment!

Meer info over jins en loodsen:

Scoutentieke tips van ploeg Groepsleiding

Moedig leiding aan om binnen hun eigen tak met het jaarthema aan de slag te gaan. En ook werkgroepjes kunnen nadenken over de implementatie van het jaarthema.

Actief op ontdekking

- Organiseer je groepsraad op verschillende locaties.
- Breng met de groep in kaart waar jullie allemaal spelen en waar je ook zou kunnen spelen, maar nog niet geweest bent (en eventueel; hoe komt dit? verkeersveiligheid, niet aan gedacht, moeilijk bereikbaar...)

Wortels van scouts en gidsen

- Informeer eens bij oud-leiding (voor corona) wat zij allemaal deden enkel met de leiding: doen jullie deze dingen nog? Zijn er verbindende momenten die verdwenen zijn?
- Nodig oud-leiding bv. eens uit tijdens een leefweek.
- Durf als groep ook kritisch kijken naar huidige tradities; waarom doen jullie iets? wat is de meerwaarde ervan?

Technieken in actie

- Organiseer een techniekdag met de leiding; wat kan je van elkaar leren (en nodig ploeg Technieken uit om nog meer te leren)?
- Daag je groep uit om iets te sjoeren dat ze nog niet gedaan hebben of een bestaand concept eens anders aan te pakken.

Bewust offline

- Denk eens na over de manieren waarop jullie met elkaar en de leden/ouders in communicatie staan; hoe zorg je er bv. voor dat jullie niet té bereikbaar zijn?
- Organiseer eens een groepsraad zonder elektronica.
- Leer je groep verschillende apps kennen die hen kunnen helpen (bv. Speel op veilig-app en de totemapp van Scouts en Gidsen Vlaanderen).

Verbinden en verwonderen in de natuur

- Zet je als groep in de buurt in om mee voor de natuur te zorgen (organiseer bv. eens een opruimdag in jullie lokale park/bos).
- Ga op stap tijdens een groepsraad, takevaluatie, funweekend, planningsweekend in de natuur en geniet!

Meer info over groepsleiding:

Naald, draad & avontuur – het verhaal dat je hemd vertelt

Kentekens, badges, insignes of 'cachetten' – geweven geluk dat een verhaal vertelt

Een blanco scoutshemd is als een leeg schrift: het wacht op verhalen. Na verloop van tijd wordt het een kleurrijk dagboek, vol herinneringen aan kampen, straffe tochten, knotsgekke activiteiten en verre reizen. Elk kenteken draagt een stukje geschiedenis met zich mee – jouw geschiedenis.

In de beginjaren keken sommigen met een kritische blik naar de uniformen. Baden-Powell zou – zo werd gezegd – de kentekens op het uniform zien als militaire rangen of eretekens. Maar voor wie het beleeft, zijn ze geen symbool van hiërarchie, maar van groei, verbondenheid en avontuur.

Van lange broek tot uniseks uniform

In 1968 was de lange broek het standaarduniform voor de oudere takken. Strak, praktisch, en herkenbaar, het hoorde erbij. Vandaag is dat anders: korte broeken en rokken zijn gangbaar geworden, en het huidige uniform is volledig uniseks, gedragen doorheen alle takken. Dat geeft elke scout en gids de vrijheid om zich comfortabel te kleden en toch herkenbaar deel uit te maken van de beweging.

Kentekens met betekenis

Sommige kentekens moet je met trots verdienen, zoals het beloftekenteken. Het is meer dan een stukje stof: het is een constante herinnering aan de belofte die je hebt uitgesproken, een symbool van trouw aan de waarden van de scouts.

Vroeger kon je aan de dienststerren boven de borstzak zien hoe lang iemand al actief was in de beweging. Vandaag tel je de rij jaarthema's op iemands rug. Ook de manier waarop groepen met het uniform omgaan is geëvolueerd: waar vroeger elk kenteken een vaste plek had, bepaalt nu elke groep zelf hoe het uniform wordt gedragen.

Vaardigheden en persoonlijke groei

Wie zich extra wilde verdiepen in het scoutspel, kon vaardigheidskentekens behalen. Na de jongverkenner- of verkennerreis koos je een specifieke vaardigheid, werkte opdrachten af en ontving als kroon op het werk het bijhorende insigne in je lidboekje. Ook bij onze gidsenzussen was dit ingeburgerd. Welpen droegen een pet met twee sterretjes. Elk sterretje stond voor tien basiseisen die elke welp in de jungle moest kennen.

Een badge verdienen omdat je een vaardigheid of talent hebt, kan leuk zijn. Helaas wordt het doel zoveel mogelijk badges halen, en wordt de inhoud vaak een bijzaak. Bovendien kan een hele arm vol badges intimiderend zijn voor wie nog geen of niet zoveel badges heeft. Daarom is een badgewerking met badges verdienen niet meer ondersteund vanuit Scouts en Gidsen Vlaanderen.

Schouderlinten toonden bij welke patrouille je hoorde, of welke verantwoordelijkheid je als leiding droeg. Sommigen groepen (waaronder zeescoutsgroepen) gebruiken dit systeem tot op heden.

Hoofddeksels en tradities

Hoofddeksels zijn vandaag bijna helemaal verdwenen, op de iconische welpenpet na. Toch blijft de vierdeukenhoed wereldwijd hét scoutssymbool. De gidsen droegen een platter, stijlvol model zonder deuken, en in de jaren '50 tot eind jaren '60 zelfs een zwarte baret voor (jong)verkenner en leiders. De hoed wordt nu soms nog gedragen door leden die het traditionele aspect van scouting willen laten zien.

Creatieve kentekens en groepssymboliek

Elke groep krijgt vandaag de kans het uniform op haar eigen manier in te vullen. Voor kampen, jubilea of speciale evenementen worden vaak eigen kentekens gemaakt. Die pareltjes van ontwerp bevatten symbolen die iets zeggen over de groep zelf.

Op de rechtermouw, bovenaan, draagt elke groep een groepslintje. Daarop staan de groepsnaam of patroonheilige, de stad of gemeente, en het groepsnummer of district.

En dan is er nog de groepsdas – hét herkenningspunt. Elke groep heeft hun eigen kleuren, vaak ontleend aan plaatselijke heraldiek, de patroonheilige of soms gewoon een unieke combinatie die goed voelde. Scouts en gidsen dragen die das met trots, want het is hét teken van verbondenheid binnen de eigen groep.

Vroeger was onderscheid in volksgroepen en collegegroepen zichtbaar door gele en groene dassen bij de zeescouts. George de Hasque, stichter van de Vlaamse katholieke scouts en zeescouts, vond dit onderscheid maar niks en koos de iconische gele kleur voor alle zeescoutsdassen. Een traditie die tot op de dag vandaag voortleeft bij onze zeil-en roeiliefhebbers.

Een scoutshemd is meer dan stof

Een scoutshemd – of scoutfit, zoals onze noorderburen zeggen – is iets persoonlijks. Het is geen stuk stof, maar een levensboek dat je vult met momenten die je voor altijd bijblijven. Zelfs als het te klein wordt, leg je het niet zomaar weg. Want je weet nooit wanneer je nog eens met die oude vrienden op tocht trekt. En dan wil je je hemd met trots opnieuw aantrekken. Het is een stuk geschiedenis van jezelf en de beweging dat je voor altijd kan koesteren. Want scout of gids, dat ben je voor het leven!

Meer info over zingeving:

Gespreksmethodiek over het spanningsveld tussen drempels en tradities

Bij een authentieke scoutservaring horen bepaalde tradities. Zulke tradities kunnen leuk, verbindend en zinvol zijn, maar soms kunnen tradities ook (onbewust) uitsluitend werken. Gewoontes waar de een zich geen vragen bij stelt, kunnen de ander achterlaten met een ongemakkelijk gevoel of het idee dat er voor hem/haar/hen geen ruimte is. Hoe zet je in op inclusie zonder de authentieke tradities van je groep zo- maar overboord te gooien?

Je kan deze gespreksmethodiek gebruiken met je leidingsploeg, bijvoorbeeld op een groepsraad. Op deze manier kan je het spanningsveld tussen drempels en tradities op een speelse manier bespreekbaar maken.

Drempels?

Een drempel is iets dat ervoor kan zorgen dat iemand zich minder welkom, ongemakkelijk of uitgesloten voelt. Het is dus een soort hindernis die ervoor zorgt dat niet iedereen op een even makkelijke manier kan meedoen.

Een drempel hoeft niet altijd groot of expres te zijn. Soms is het iets kleins, zoals een bepaalde mop, een traditie die voor nieuwkomers in de groep vreemd aanvoelt, of een activiteit waarbij niet iedereen zich goed voelt. Maar die kleine dingen kunnen wél een groot verschil maken voor wie erbij wil horen.

Wil je meer weten over drempels? Zie <https://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/leiding/ondersteuning/leiding/diversiteit-en-inclusie/visie-op-inclusie/inclusie-in-je-groep/7-bs-van-toegankelijkheid>.

Hoe werkt de methodiek?

Er zijn twee elementen: situaties en reflectievragen. De methodiek werkt het best als je beide elementen door elkaar gebruikt. Selecteer situaties die zinvol zijn om te bespreken in jouw groep.

(1) Situaties beschrijven een traditie die mogelijk voor drempels zorgt bij sommige mensen. Laat de groep een vlag in een bepaalde kleur (zie verder) aan de situatie koppelen. Ga erna in gesprek over waarom het welke kleur krijgt. Bij sommige situaties worden er al enkele drempels gesuggereerd. Deze kunnen je helpen om te bepalen welke kleur de situatie krijgt. Als je de situaties voorleest, zou je in de eerste plaats de aangegeven drempels niet mee kunnen voorlezen. Kan jouw leidingsploeg de drempels zelf achterhalen?
(2) Reflectievragen polsen naar tradities uit je eigen groep. Ze laten je de link zoeken tussen de tradities uit de situaties en die uit jouw eigen groep. Of ze laten je het vlaggensysteem toepassen op tradities uit jouw eigen groep.

Hoe werkt het vlaggensysteem?

Elke situatie kan een van deze vijf kleuren krijgen:

- Groen: Er moet niets veranderen aan deze traditie.
- Geel: Er is niets mis met de traditie zelf, maar wel met de houding die mensen erbij aannemen.
- Oranje: Er zijn kleine aanpassingen nodig aan de traditie.
- Rood: Er zijn fundamentele aanpassingen nodig aan de traditie.
- Zwart: Er zijn geen zinvolle elementen aan de traditie, terwijl er wel veel drempels zijn.

Geef elke leiding een gekleurd papiertje in elk van de vijf kleuren en laat hen per situatie de 'vlag' opsteken. Je kan ook de ruimte verdelen in vijf 'kleuren' en iedereen een positie laten innemen. Wees creatief, maar deze twee ideeën kunnen ervoor zorgen dat de luidste stemmen niet de overhand hebben.

Situaties:

- Voor het kerstfeestje moet elke welp een cadeautje van vijf euro meenemen. Voor sommige leden kan het een financiële drempel vormen om geld uit te geven.
- Voor een totemisatieopdracht worden de givers om middernacht gedropt in een naburig dorp. Ze moeten voor het opkomen van de zon het kampterrein binnensluipen. Wie niet op tijd binnengeraakt, moet de volgende nacht opnieuw proberen en mag in tussentijd het kampterrein niet betreden. De givers hebben mogelijk geen toegang tot de ondersteuning van de leiding die ze nodig hebben. De tocht kan fysiek zwaar zijn.
- Bij de overgang worden de kapoenen bekogeld met rotte eieren terwijl ze naakt rond het gebouw moeten lopen. De leden halen hier waarschijnlijk niet veel bruikbaars uit. Het kan traumatiserend zijn. Het imago van de groep kan hieronder lijden.
- De jonggivers fietsen elke zomer naar de kampplaats in de Ardennen. Voor sommige jonggivers kan het te zwaar zijn om zo een lange fietstocht goed te volbrengen. Kan iedereen (goed genoeg) fietsen? Bezit iedereen een (degelijke) fiets?
- De jins maken aan het eind van het groepsweekend samen een toneel voor alle andere leden. Sommige leiding scheldt hen tijdens de uitvoering uit om hen te vernederen. De jins voelen zich waarschijnlijk niet veilig omdat ze uitgescholden worden.
- Onder de leiding loopt er een uitdaging om ten minste één keer op kamp over te geven door overmatig drankgebruik. Wie dit niet doet, moet de andere leiding trakteren. Niet iedereen drinkt alcohol. De leden zullen hierdoor niet altijd beroep kunnen doen op alle leiding. Het imago van de groep kan hieronder lijden. Het kan een financiële drempel vormen om iedereen te trakteren.
- Wie niet in perfect uniform naar de vergadering komt, moet terug naar huis gaan om de ontbrekende delen van het uniform te gaan halen. Misschien begrijpen niet alle ouders of leden de waarde die jullie hechten aan het volledige uniform. Weggestuurd worden kan onveilig aanvoelen. Een deel van het uniform missen, kan aan allerlei achterliggende redenen liggen waar het lid geen controle over heeft, denk bijvoorbeeld aan: gescheiden ouders, financiële drempel om het hele uniform (in één keer) aan te kopen, of de was die niet op tijd gebeurd is.
- Er zijn enkele ouders die met vragen zitten over de totemisatie, maar bij jullie is de totemisatie strikt geheim voor mensen zonder totem. Hun vragen blijven dus onbeantwoord. Dit komt niet betrouwbaar over.

Reflectievragen:

- Welke kleur zou je geven aan een traditie uit jouw groep die lijkt op een van de situaties? Wat betekent dit voor deze traditie?
- Welke tradities uit jouw groep zou je een groene vlag geven? Waarom?
- Welke tradities uit jouw groep zou je een gele vlag geven? Wat zou je veranderen aan de houding? Waarom?
- Welke tradities uit jouw groep zou je een oranje vlag geven? Wat zou je veranderen? Waarom?
- Welke tradities uit jouw groep zou je een rode vlag geven? Wat zou je veranderen? Waarom?
- Welke tradities uit jouw groep zou je een zwarte vlag geven? Waarom?

Meer info over diversiteit:

Scoutentiek bij Akabe

Ook als akabe gaan we er een scoutentiek jaar van maken! Al inspiratie opgedaan bij de andere takken? Ook deze ideeën zijn, misschien met een kleine aanpassing, mogelijk. Laat je creativiteit dit jaar dus maar de vrije loop gaan en maak er een geweldig scoutsjaar van!

Deel 1: Survival woordzoeker

In onderstaande woordzoeker zijn heel wat woorden terug te vinden die iets met survivals te maken hebben. De overgebleven letters vormen een belangrijke zin!

R	U	U	V	P	M	A	K	A	M	P	S	S	M	V	N
U	M	V	I	T	Z	A	K	L	A	M	P	S	I	E	E
R	O	A	S	H	E	L	T	E	R	V	O	T	K	R	P
I	R	A	S	C	N	E	V	T	A	B	R	U	K	R	O
R	S	R	E	O	E	G	B	E	B	L	E	H	E	E	N
N	E	D	N	T	R	E	U	N	U	K	N	M	N	K	K
E	N	I	L	N	E	R	I	T	S	B	T	O	E	I	A
W	E	G	D	E	L	E	T	R	H	O	O	O	L	K	M
U	K	H	T	T	F	N	E	M	C	S	C	B	E	E	P
O	K	E	E	T	U	P	N	E	R	S	H	E	P	R	E
B	E	D	A	O	O	N	R	I	A	P	T	R	S	K	R
P	D	E	M	L	M	E	U	P	F	E	U	G	E	U	E
M	T	N	D	V	A	M	U	I	T	L	H	E	L	N	N
A	N	U	T	A	C	A	T	T	R	A	I	N	I	N	G
K	O	B	H	E	K	S	A	P	M	O	K	A	U	E	B
W	A	N	D	E	L	I	N	G	S	P	E	L	V	N	E

bergen
boomhut
bos
bosspel
buiten
bushcraft
camoufleren
dier
EHBO
hut
kamp
kamp bouwen
kamperen
kampvuur
knopen
kompas
kunnen

mikken
morse
natuur
ontdekken
samen
shelter
spel
sporentocht
team
tent
tipi
training
vaardigheden
verrekijker
vissen
vlottentocht
vuile spelen

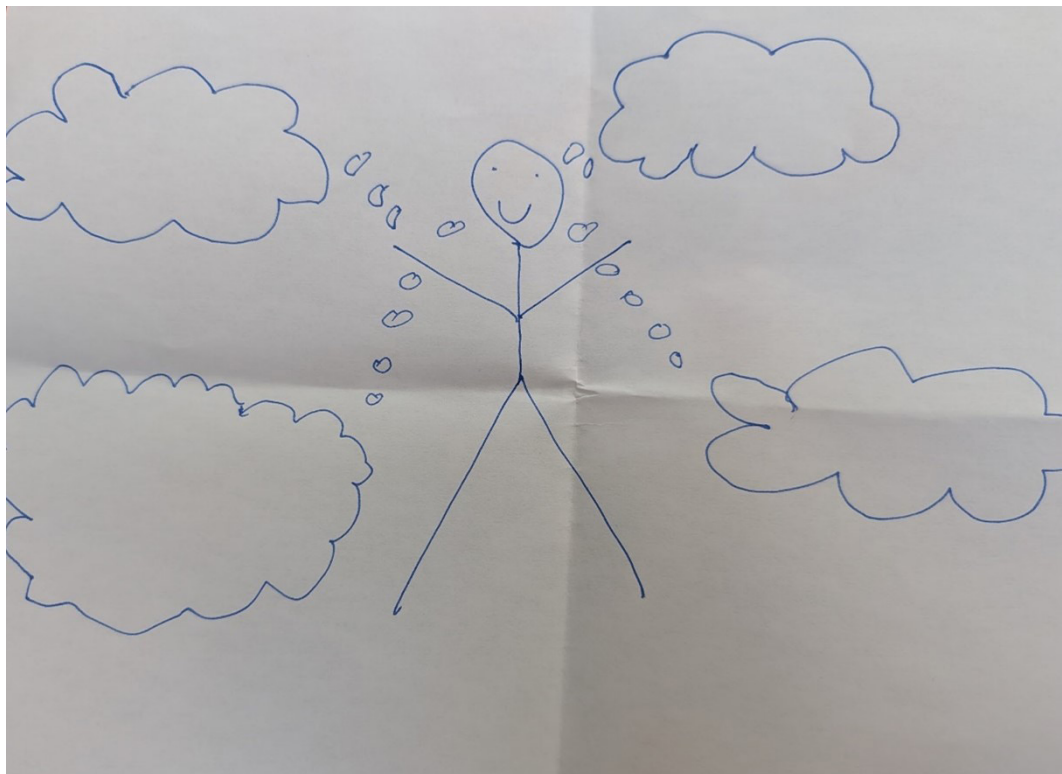
wandeling
woudloperskeuken
zaklamp

Deel 2: Prentje

Droom samen met je leden in droomwolkjes over het nieuwe jaarthema:

1. Op ontdekkingstocht in en rond mijn eigen lokalen, welke vergeten hoekjes bestaan er nog?
2. Welke dieren hoor ik allemaal rond het lokaal?
3. Welke plek die ik nog niet ken wil ik gaan ontdekken?
4. Kunnen we een heel kamp sjoorren?
5. Wie durft het avondlied in te zetten?
6. Hoe kunnen we een lekkere maaltijd op het vuur klaarmaken?
7. Hoeveel kleuren zie je in je lokaal?
8. Wie steekt hier een kampvuur aan?

Voorbeeld:

Meer info over akabe:

Scoutentieke tips van ploeg Ecologie

'De natuur is onze troef', staat in onze missie. Laat ons er dus zorg voor dragen. Zoals de bekende scoutentieke leuze luidt: Leave No Trace! Dat begint gewoonweg bij jezelf, op je eigen scoutsweide en in je scoutslokaal. Ruim op na je activiteit en volg het lokale afvalbeleid (en ja, ook die ene vuilniszak die niemand wil buitenzetten hoort erbij). Kleine moeite, groot verschil!

Ook bij verkoopacties kan je de natuur in het achterhoofd houden, door bijvoorbeeld in de winter vetbollen voor vogels te verkopen of zakjes gemengd en inheems bloemzaad, eventueel in een zelfgemaakte zaadbom, om zo je buurt kleurrijker en biodiverser te maken. Probeer alleszins geen extra (plastic) afval te creëren die je kopers in het rond zouden kunnen slingeren of kies voor verpakkingsvrije alternatieven.

Wil je zelfs nog Scoutentiekier gaan, denk dan aan wat Baden-Powell himself zei: 'Try and leave this world a little better than you found it'. Neem op verplaatsing bijvoorbeeld een afvalzak mee en raap onderweg wat zwerfvuil op. Het kost je weinig moeite, maar het geeft bakken voldoening. Zo laat je de omgeving en bij uitbreiding de natuur niet alleen onaangetast, je maakt haar zelfs een stukje properder.

De natuur als troef daagt ons ook uit om na te denken over de impact die we erop hebben, zoals via wat we eten. Overweeg vegetarische alternatieven, en promoot ze actief tijdens je evenementen. Zo kan je de vegetarische optie goedkoper maken dan die met vlees, of kan je misschien wel iedereen eens veggie laten eten.

Scoutenticiteit betekent dat we ons opnieuw meer inzetten voor elkaar, niet alleen binnen de scoutsgroep maar ook voor de wijde wereld daarbuiten. Doe bijvoorbeeld mee aan een boomplantactie om enerzijds je toekomstig speelbos te garanderen en anderzijds actief mee te werken aan het tegengaan van klimaatverandering. Ga met je groep naar de Klimaatmars en laat zien dat scouting niet langs de zijlijn blijft staan, of steek je handen uit de mouwen bij een lokale opruimactie (bv. via Mooimakers)!

Ook avontuurlijkheid en op ontdekking gaan is een echte scoutentieke factor die gestimuleerd kan worden door je eigen omgeving wat avontuurlijker in te richten. Denk bijvoorbeeld aan een wilgenhut, enkele grote boomstronken, een poeltje, of een grasland vol bloemen waar je een insectenhotel naast zet. Deze structuren zorgen niet alleen voor meer verschillende ontdekkings- en speelkansen, ze zijn ook nog eens goed voor de biodiversiteit!

Geen plaats om zo'n structuren te bouwen? Laat je leden dan bijvoorbeeld een plant, vogel of insect onderzoeken. Zo leren ze spelenderwijs kijken, herkennen en waarderen wat er leeft om hen heen – en ervaren ze dat betrokkenheid en avontuurlijkheid samen de kern vormen van echte scoutenticiteit.

We sluiten graag af met enkele handige tips:

- Zoek je meer natuurlijke speelzones in de buurt, een blotevoetenpad, een leuk wandelpad,...
Neem dan eens een kijkje op de belevingskaart van het ANB!
<https://belevingskaart.natuurenbos.be/?showlayerid=18>
- Als je lokaal koopt, betrek je je buurt meer bij je scoutswerking.
Denk daarom eens aan lokale producenten voor het aankopen van voeding voor je kampen/weekends/evenementen
<https://www.lekkervanbijons.be/producten/rechtvanbijdeboer/verkooppunten>.
- Wil je graag je groene energie bij een lokale leverancier kopen, kijk dan eens naar stroomleveranciers als Bolt of Ecopower.

Meer info over ecologie:

Scoutentieke technieken

Met het jaarthema Scoutentiek zetten we graag jullie technieken kennis om in actie. Technieken zijn niet enkel iets dat je gebruikt om je tafel te bouwen op kamp, maar iets dat hoort bij scout of gids zijn. Daarom geven we jullie graag wat inspiratie om doorheen het jaar met technieken aan de slag te kunnen gaan.

Koken

Tijdens een kookvergadering in de keuken koken of buiten op een houtvuur? Waarom maken we er geen echte woudloperskeuken van? Daag je leden uit om een zo goed mogelijk vuur te maken om op te koken en de lekkerste gerechten op tafel te zetten. Je kan samen als groep een heus feestmaal op tafel zetten of je kan in kleiner groepjes een 'woudloperskeuken masterchef' organiseren om te zien wie er de beste vuur- en kookskills heeft van de groep. Op de website kan je alvast lekkere gerechtjes vinden om te maken op een houtvuur: <https://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/technieken/woudloperskeuken>

Zin om op kamp je keuken naar een hoger niveau te tillen? Het is namelijk helemaal niet zo moeilijk om een simpele oven in elkaar te knutselen. Van een simpele gameloven of een oven van conservenblikken tot de al iets complexere exemplaren, allemaal kunnen ze gemaakt worden op kamp en gebruikt worden om heerlijke maaltijden te bereiden. Enkele voorbeelden om jullie alvast wat te inspireren:

Aarden oven

- Graaf een gat van een halve meter diep en breed en ongeveer één meter lang. Bedek de bodem met stenen en maak daarop een vuur.
- Laat het vuur voldoende lang branden zodat de grond en de stenen heet zijn. Als alle hout opgebrand is, is de oven klaar voor gebruik.
- Bedek nu de stenen met groene bladeren (ongeveer 10 cm), leg hierop het te bereiden eten en bedek dat terug met groene bladeren. Op de bladeren komen weer stenen en daarbovenop zand.
- Zorg ervoor dat er geen stoom kan ontsnappen, zo wordt alle warmte gebruikt voor het bereiden van het eten.

Gameloven

- Dit oventje maak je van twee grote gamellen. Leg in één ervan een roostertje (bijvoorbeeld van stekstaal). Dek die gamel af met de tweede gamel en hopla, je hebt een oventje.

Pizza-oven

- Bouw van voldoende bakstenen en metalen platen een oven zoals op de tekening op de website. Eventueel kan je één van de metalen platen vervangen door een rooster. Voorzie ook een bakplaat om de pizza's op te bakken.
- Het grote voordeel van deze oven is dat de pizza bakt langs beide kanten en dus zowel aan de onder- als aan de bovenkant tegelijkertijd gaar wordt.
- Wie wil, kan boven het bovenste vuur ook nog een rooster op poten zetten zodat je daarop nog kan koken in potten. Je kan eventueel ook nog iets warm houden in de oven (met een klein vuurtje), terwijl je nog aan het koken bent.

Meer voorbeelden kan je vinden op de website: <https://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/technieken/zelf-ovens-maken>

Technieken in spel

Vlottentocht:

Heb je een stroom of een meer in de buurt? Dan kan een vlottentocht een heel leuke activiteit zijn. Bouw met je leden een vlot en ga het water op op ontdekkingstocht. Info nodig over hoe je een stevig en veilig vlot bouwt? Die is altijd hier te vinden: <https://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/technieken/vlotten>

Scouts-RISK:

Scout-RISK is een spel dat uitermate geschikt is om jonge scouts en gidsen op een speelse manier te leren omgaan met diverse oriëntatie- en tochttechnieken. Daarnaast worden de tactische en strategische inzichten, die ook aan bod komen in het originele RISK-spel, zeker op de proef gesteld.

Het spel kan zowel binnen als buiten gespeeld worden en leent zich dusdanig ook als vervangende re-geactiviteit op kamp of tijdens een druilerige zondagmiddag,...
Het spel is ook gebaseerd op het "open-source" principe en kan dus naar hartenlust uitgebreid en/of aangepast worden naar gelang het niveau van de spelers en de omstandigheden waarin gespeeld wordt.

Het grote pluspunt van het spel is er naast het theoretische gedeelte (de coördinaten edm.) er veel afwisseling is met actie (dassenvechten en andere opdrachten).
Iedereen is ook constant in de weer en taken kunnen binnen een team doorgeschoven worden, zodat iedereen alle facetten van het spel kan beleven. Iedereen is ook constant in de weer, ook de teams die niet aan de beurt zijn. Ze werken doe-opdrachten af, bespreken hun tactiek en bereiden hun beurt al voor of ze moeten gaan dassenvechten.

Doel van het spel: De teams moeten proberen om door combinatie van tactische inzichten en toepassing van diverse oriëntatietechnieken de vlag van een ander team te veroveren. Het eerste team dat hierin slaagt is de winnaar van het spel. De teams moeten hiertoe hun stafkaart ten allen tijde up-to-date houden door tankdivisies correct te verplaatsen, veldhospitalen juist te plaatsen en eventuele vernietigde divisies te verwijderen.

Voor de volledige uitleg: <https://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/technieken/scout-risk>

Meer info over technieken:

Scoutentieke vormingen

Jintro

Wat is een echte scout? Wie ben ik als scout? Wat wil ik als scout? Jin is de perfecte leeftijd om na te denken over deze dingen, ze staan op het punt om al dan niet leiding te worden en studeren af van het middelbaar.

Jintro is een 6-daagse cursus waarin we ons loskoppelen van de digitale wereld en samen op zoek gaan naar antwoorden op deze (en nog veel meer) vragen. Jintro is 'hier en nu', we herontdekken samen hoe het is om bewust samen te zijn en spontane momenten te beleven.

- Kerstvakantie: 26/12/2025-31/12/2025
- Krokusvakantie: 16/02/2026-21/02/2026
- Paasvakantie: 14/04/2026-19/04/2026
- Zomervakantie (tenten): 03/08/2026-08/08/2026

Animator

Tijdens een week Animator gaan we actief aan de slag met de echte scouteske vaardigheden: omgaan met moeilijke situaties, zotte spelen maken, leden motiveren enzovoort. Dit kan je niet alleen op de scouts gebruiken, maar ook in je dagelijks leven (denk maar aan je cv uitbreiden met al je skills). We werken hierbij niet met een presentatie op een scherm of een handboek, maar we leren door te spelen en te ervaren. Zo blijft alles ook veel beter hangen!

- Herfstvakantie: 27/10/2025-02/11/2025
- Kerstvakantie: 26/12/2025-31/12/2025
- Lesvrije week: 31/01/2026-06/02/2026
- Paasvakantie: 13/04/2026-19/04/2026
- Zomervakantie (tenten): 06/07/2026-12/07/2026
- Zomervakantie (tenten): 02/08/2026-08/08/2026

Basisweekend

De basis meekrijgen van hoe een scoutsgroep in elkaar zit? Je leert het op Basisweekend! Door bekende paden achter te laten en te focussen op uitwisseling met anderen verrijk je jouw beeld van scouting en leer je eens zoveel bij. Perfect voor, maar niet gelimiteerd tot groepsleiding!

- Herfstvakantie: 31/10/2025-02/11/2025
- Lesvrije week: 30/01/2026-01/02/2026
- Paasvakantie: 10/04/2026-12/04/2026
- Zomervakantie (tenten): 31/07/2026-02/08/2026

Gilwell

Of je nu Gilwell 'onderweg', 'in tenten', 'onder dak' of 'combo' kiest, je kiest sowieso voor een cursus die internationaal bekend is en gegeven wordt. Wanneer je aan scouts uit het buitenland je kralen laat zien, heb je er meteen veel gesprekspartners bij. We gaan met deze geschiedenis en de rituelen die ermee gepaard gaan actief aan de slag met een kritische hedendaagse blik.

- Herfstvakantie (onderweg): 27/10/2025-02/11/2025
- Kerstvakantie (onder dak): 26/12/2025-31/12/2025
- Lesvrije week (onder dak): 31/01/2026-06/02/2026
- Paasvakantie (onderweg): 06/04/2026-12/04/2026
- Paasvakantie (combo): 13/04/2026-19/04/2026
- Zomervakantie (onderweg): 06/07/2026-12/07/2026
- Zomervakantie (tenten): 02/08/2026-08/08/2026

Instructeur

Ben je al op Gilwell geweest maar werd je door alle vorige tekstjes geprikkeld? Op Instructeur doe je veel kennis en ervaring op om te kunnen gebruiken tijdens het begeleiden van een cursus. Zo kan je jins en leiding ondersteunen in hun groeiproces. Binnen de scouts vinden we het belangrijk om te blijven leren van elkaar en zelfs als instructeur kan je steeds bijleren van je deelnemers.

- Herfstvakantie: 27/10/2025-02/11/2025
- Kerstvakantie: 26/12/2025-31/12/2025
- Paasvakantie: 13/04/2026-19/04/2026

Meer info over vorming:

**VOR
MING
IN SCOUTING**

Scoutentieke bezinningsmomenten

Beste leiding en vrijwilligers,

Scout of gids zijn is zoveel meer dan spelen, ravotten en grenzen verleggen. Het is ook stilstaan. Kijken naar de wereld. Vragen durven stellen. Elkaar écht ontmoeten. Scouting is beleven – ja – maar ook verbinden en verdiepen.

Vanuit ploeg Zingeving willen we je dit scoutsjaar uitdagen om momenten van bezinning op te zoeken. Om jullie daarin te helpen, vinden jullie op de volgende pagina's enkele ideeën die helemaal in het jaarthema 'Scoutentiek' passen. Je vindt er handvatten om kleine of grote bezinningsmomenten te creëren per subthema uit de visietekst van het jaarthema. Niet zweverig, wel echt, speels, open.

Je hoeft geen zingevingsexpert te zijn. Iedereen kan een bezinningsmoment doen in groep. Het kan even spannend zijn om hieraan te beginnen, een eerste keer voelt misschien wat onwennig. Maar durf het zeker eens vast te pakken. Hoe meer je het probeert, hoe meer je groep het gewoon gaat worden.

Deze bundel kan je gebruiken op momenten waar er nu al meer ruimte is om stil te staan.

Enkele voorbeelden:

- bij een gezellig avondje aan het kampvuur;
- een rustmoment tijdens een spel;
- een belofte;
- een totemisatie;
- aan het begin of einde van een vergadering;
- een 5-voor-12'je;
- een scoutseigen evenement;
- of op momenten waarop jullie voelen: "nu mag het even dieper".

Wil je graag met deze bezinningen aan de slag, maar weet je niet goed hoe? Heb je vragen of zoek je extra ideeën? Ploeg Zingeving staat voor je klaar! We denken graag met je mee – één mailtje (zinggeving@scoutsengidsenvlaanderen.be) of berichtje (ploeg Zingeving op Facebook of Instagram) is genoeg.

Als je momenten, foto's of bedenkingen wil delen, mag je ons altijd een mailtje sturen!

Stevige linker, Ploeg Zingeving

PS: Op de website van Scouts en Gidsen Vlaanderen vind je onder 'viering in het jaarthema' nog veel meer bezinningsmomenten in het nieuwe jaarthema!

Subthema 'Verbinden en verwonderen in de natuur'

Zomaar getrouwd

Kort opzet

De leden gaan één minuut liggen in het gras en gebruiken hun zintuigen om te luisteren, ruiken, voelen, kijken en proeven wat de natuur hen vertelt.

Materiaal

- Het gedicht
- Een rustig grasveld of bosplek waar de leden kunnen liggen
- Eventueel dekentjes of matjes (optioneel)

Verloop

Laat iedereen een plekje zoeken waar ze kunnen liggen met hun rug op de aarde. Lees dan langzaam het gedicht voor, met nadruk op het ritme, de ademhaling en het 'zomaar'-moment.

Gedicht: Huwelijk in een oogwenk

De wereld is zo jong als nu als ooit
je kunt erop gaan liggen
Je haar ruikt naar bloemen je handen bloeien als gras
je hart draait rondjes
Je doet je ogen dicht
en even later als je ze weer opent
ben je getrouwd
met de aarde en elkaar
zomaar
Het horloge om je pols tikt
het jawoord z
estig keer per minuut

Jos van Hest – uit: Wees welkom bovenop mijn beste hoed, De Eenhoorn, 2023

Actie

Eén minuut stilte (of langer): Iedereen ligt stil in het gras met ogen dicht of open. Niemand praat.

Daarna geef je zachtjes één voor één opdrachten:

- Wat hoor je? (vogels, wind, insecten?)
- Wat ruik je? (gras, aarde, bloemen?)
- Wat voel je? (zon, wind, ondergrond?)
- Wat zie je (als je ogen weer open doet)?
- Steek je tong uit – wat proef je? (de lucht, een grasspriet?)

Laat iedereen even navoelen: wat deed dit met je?

Reflectie

- Wat zei de natuur vandaag tegen jou – zonder woorden?
- Voelde het alsof je "even getrouwd" was met de aarde?
- Wat blijft je bij van deze minuut?

Laat iedereen een "trouwing van de aarde" maken: een grasspriet, steentje, bloempje – iets wat hen herinnert aan dit moment.

Daar, hier

Kort opzet

De leden ontdekken hun favoriete plek en benoemen wat daar voor hen tot leven komt.

Materiaal

- Gedicht
- Kaartjes, touwtjes of markeringen om hun plek aan te duiden
- Optioneel: krijt, potlood, takken, stiften om te tekenen of bouwen

Verloop

Breng de groep naar een plek waar bos, gras of water aanwezig zijn. Lees dan dit gedicht voor:

Gedicht: Daar in het bos

Daar, in het bos,
is avontuur onder de takken.
Daar, in het bos,
maak je een hut, wat heet, paleis!
De bomen laten blaadjes zakken.
Dat is je dak, hou je gedeisd.
Er lopen torren en vogels los.
Hier in het bos, hier in bos.

Daar, bij de sloot
is avontuur, daar aan het water.
Daar, bij de sloot, daar is gevaar, daar is het nat!
Hou jij die kikker in de gaten??
Wat gaat hij doen? Daar drijft een blad.
Hij duikt erop, want het was zijn boot.
Hier in de sloot, hier in de sloot.

En in het gras
is avontuur tussen de sprietten.
Want al het gras is kamerbreed één groen tapijt.
Daar lig je rollend te genieten.
Daar is een bloem, die heeft geen spijt
dat er voor hem nog geen vaasje was.
Hier in het gras, hier in het gras.

Karel Eykman – uit: Was ik zee, De Harmonie, 2014

Reflectie

- Wat spreekt jou het meest aan: het bos, de sloot of het gras?
- Welke plek roept het meeste avontuur op in jouw hoofd?
- Heb jij een lievelingsplek in de natuur? Hoe ziet die eruit? Wat doe je daar?

Actie

Laat de leden vrij rondlopen of -kijken. Ze mogen zich laten leiden door gevoel: waar willen ze zijn? Elk kiest een eigen of gedeelde plek. Markeer deze met een stok, touwtje of steen. Eventueel kan je elkaars plaats bezoeken en nog enkele vragen stellen:

- "Hier in het bos/sloot/gras voel ik..."
- "Dit is mijn plek omdat..."
- "Wat ik hier zie of hoor is..."

Subthema 'Actief op ontdekking'

Gele dingendag

Kort opzet

Via de verschillende kleuren in de natuur daag je je deelnemers uit om op zoek te gaan in de eigen omgeving en hun kennis van de natuur te vergroten

Materiaal

- tekst
- iemand met natuurkennis / boek natuur / applicatie natuur
- papiertjes met kleuren op

Begeleiding

Begeef je met de groep naar een plaats waar natuur aanwezig is. Van een gezellig parkje om de hoek, een bos in je straat tot het veld aan je lokalen. Creëer de juiste setting en lees onderstaande tekst voor:

Gedicht 'Gele dingendag'

Het is vandaag heel officieel de dag van gele dingen.
Het startsignaal was gisteren op het jeugdjournaal.
Met schuifrompetten, vlindernetten, zonnebloem en bijgezoem.
Trompetvissen, natuurlijk narcissen, veel jonge eendjes, een kanariepiet.
De volle maan, een gele appel, een banaan en brood met omelet.
Ik wil vanavond friet met mayonaise en kroket.

Diet Groothuis Waar ik ben. Gedichten voor kinderen en anderen De Eenhoorn, 2012

Reflectie

Je kan een kort gesprekje hebben na deze tekst. Kennen de leden alle woorden? Welke kleuren vinden zij mooi in de natuur?

Actie

Vervolgens verdeel je de leden in groepen. Elke groep krijgt een kleur die terug te vinden is in de natuur (let op: sommigen kleuren zijn moeilijker dan andere, pas je gekozen kleuren aan aan het seizoen). De leden mogen in dit groepje vervolgens 5 natuurvoorwerpen zoeken in hun kleur. Wanneer ze deze hebben gevonden, kunnen ze op zoek gaan naar de naam van hun verzamelde natuur. Dit kan je faciliteren door iemand uit te nodigen met kennis van de natuur, boekjes met veelvoorkomende planten/dieren uit de bibliotheek of een app met natuurkennis.

Verstopt geluk

Kort opzet

De leden denken na over wat hen gelukkig maakt op de scouts en delen dit.

Materiaal

- tekst "ik wou"
- papier
- pen
- eventueel het nodige materiaal om "het geluk te verstoppen"

Verloop

Ga met je groep naar het lokaal waar je nadien de geluksmomenten kan verstoppen. Creëer de juiste setting en lees onderstaande tekst voor:

Gedicht 'Ik wou'

Ik wou dat geluk een ding was en dat ik het ergens vond met mijn naam.

Ik zou niemand vertellen dat ik het had gevonden.

Ik het verstoppen en alleen tevoorschijn halen als het echt oppassen was.

Dan zou het opgloeien, ook al is het in het geheim.

Geluk moet glimmen, ook al is het in het geheim.

Als ik dan verdrietig was en alles wat ik wilde ging mis, dan zou ik toch nog kunnen denken: ik heb geluk.

In een ziekenhuis met gebroken benen en ik lag en zwervende vinger ontkomen ogen, waterpokken en roodvonk, dan zou ik toch nog kunnen denken: maar ik heb geluk. Ik heb altijd geluk!

Toon Tellegen, Ik wou Lannoo, 2011

Reflectie

Na de tekst kan je reflecterende vragen stellen: Welke dingen maken je leden gelukkig op de scouts? Waar zouden zij het geluk verstoppen om altijd bij de hand te hebben?

Actie

Vervolgens kunnen de leden hun gelukjes opschrijven op papier. Daarna kan je de geluksmomenten er-
gens leggen in geval van nood. Ideeën om dit te doen zijn: met linten in een boom hangen, begraven in
de grond, afgeven aan elkaar en in het scoutshemd steken... ideeën vanuit de leden zijn ook zeker goed!

Subthema 'Wortels van scouts en gidsen'

Stevige linker en de steenman

Kort opzet

De leden leren hoe ze als scouts elkaar kunnen groeten en wat de betekenis hierachter is. We laten hen
ook kennismaken met de betekenis van de steenman.

Materiaal

Stevige linker:

- kennis over scoutsgroet
- je hand

Steenman:

- idealiter enkele stenen
- logo van Scouts en Gidsen Vlaanderen

Reflectie

Stevige linker: vraag aan de groep of iemand weet hoe een scoutsgroet eruitziet. Toon de scoutshand aan
de groep. Vervolgens kan je vragen aan de groep of ze de betekenis kennen van de vingers, waarom we
de linkerhand gebruiken en waarom de vingers van deze linkerhand in een unieke positie staan. Je kan na
elke vraag een stukje van onderstaande uitleg geven.

Steenman: vraag of iemand in de groep weet wat een steenman is en dit kan maken voor de groep. Maak
vervolgens een voorbeeld.

Uitleg

Stevige linker: Bij Scouts en Gidsen Vlaanderen maken we de groet met drie opgestoken vingers (wijs-,
midden- en ringvinger) van de rechterhand. De duim rust op de pink.

De scoutsgroet komt van Lord Baden-Powell, de oprichter van scouting. Hij liet zich inspireren door een
groet uit India, waar soldaten met drie vingers groetten om trouw te zweren. Vanaf 1907 werd dit ook het
teken van verbondenheid tussen scouts.

De drie vingers staan voor de drie beloftes die scouts doen:

1. belofte aan jezelf
2. belofte aan anderen
3. belofte aan de wereld (of God, afhankelijk van persoonlijke invulling)

De duim over de pink betekent dat de sterke de zwakke beschermt – een belangrijk scoutsprincipe: zorg dragen voor elkaar.

Scouts geven elkaar de linkerhand in plaats van de rechter – en dat is heel bijzonder! Het is een teken van vertrouwen, vriendschap en verbondenheid. Het gebruik van de linkerhand komt van een verhaal dat Lord Baden-Powell, de oprichter van scouting, zelf vertelde. Tijdens zijn tijd in Afrika ontmoette hij de Ashanti-krijgers. Die begroetten hun vrienden met de linkerhand, omdat ze hun schild in de linkerhand hielden voor bescherming.

Als ze de linkerhand uitstaken, moesten ze hun schild laten vallen – ze waren dus kwetsbaar, maar toonden zo hun vertrouwen in de ander.

Landen die onder Duitse bezetting zijn geweest hebben een speciale handgreep bij het schudden van elkaars linkerhand. Hierbij haakt de pink in elkaar, een stil teken van herkenning – alleen scouts wisten wat het betekende in tijden van oorlog. Zo bleef het een geheime groet vol vertrouwen.

Steenman: Als je goed kijkt naar het logo van Scouts en Gidsen Vlaanderen, zie je een paar vormen boven elkaar. Sommigen zien er gewoon blokjes in, maar eigenlijk zijn het stenen. Samen vormen ze een steenman.

In de bergen of op lange tochten kom je soms een steenman tegen: een stapeltje stenen dat zegt: "Hier is de weg."

Voor scouts is dat herkenbaar: wij gaan vaak op pad, soms letterlijk in het bos, soms figuurlijk in het leven. De steenman in het logo herinnert ons eraan dat we altijd zoeken, kiezen en groeien.

Actie

Stevige linker: Laat leden in duo's oefenen met de scoutsgroet en elkaar vertellen wat die voor hen betekent. Dat maakt het gebaar persoonlijk én verbindend.

Steenman: Laat elke scout een steen kiezen en erop schrijven of tekenen wat die wil bijdragen dit jaar. Vervolgens kunnen ze in groepjes een steenman maken.

Extra informatie Scoutsgroet:

<https://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/leiding/rituelen-en-totems/scoutsgroet>

Belofte: <https://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/leiding/rituelen-en-totems/belofte>

Pruimen vroeger & nu

Kort opzet

Aan de hand van een oud én een nieuw gedicht denken deelnemers na over vroeger en nu: wat is veranderd, wat vinden we belangrijk, en wat zouden we willen behouden of net vergeten?

Materiaal

- Beide gedichten (oud en nieuw)
- Touw met wasknijpers voor "vroeger/nu"-kaartjes
- Grote vellen papier of stoepkrijt
- Optioneel: oude scoutsfoto's of verhalen uit jullie groepsarchief

Begeleiding

Lees beide gedichten hardop voor, eerst het oude, dan het nieuwe – eventueel met gevoel voor het contrast tussen braaf en ondeugend.

Gedicht 1: De pruimeboom – Hieronymus van Alphen (18e eeuw)

Jantje zag eens pruimen hangen, o! als eieren zo groot.
't Scheen, dat Jantje wou gaan plukken, schoon zijn vader 't hem verbood.
Hier is, zei hij, noch mijn vader, noch de tuinman, die het ziet:
Aan een boom, zo vol geladen, mist men vijf zes pruimen niet.
Maar ik wil gehoorzaam wezen, en niet plukken: ik loop heen.
Zou ik, om een hand vol pruimen, ongehoorzaam wezen? Neen.
Voord ging Jantje: maar zijn vader, die hem stil beluisterd had,
Kwam hem in het loopen tegen voor aan op het middelpad.
Kom mijn Jantje, zei de vader, kom mijn kleine hartedief!
Nu zal ik u pruimen plukken; nu heeft vader Jantje lief.
Daar op ging Papa aan 't schudden,
Jantje raapte schielijk op;
Jantje kreeg zijn hoed vol pruimen,
en liep heen op een galop.

Gedicht 2 (fragment): Papa zag eens pruimen hangen – Bette Westera (2023)

Wat niet weet, wat niet deert,
en jong gedaan is snel geleerd.
"Dus ga maar op die ladder staan,
en reik mij twintig pruimen aan.
Dat was het, Jantje, goed gedaan!"

Reflectie

- Wat vind jij van beide gedichten?
- Wat vinden wij nu belangrijker: gehoorzaam zijn of zelf nadenken?
- Was alles vroeger echt beter? Of gewoon anders?

Actie

Touw met wasknijpers: Hang een touw en geef deelnemers kaartjes met vragen: Wat deden scouts vroeger dat nu niet meer gebeurt? Wat is er beter nu? Wat mis jij misschien uit 'de oude tijd'? Wat zouden we nooit meer mogen doen?

Twee kolommen maken op een vel:

Links = "Vroeger bij scouts"

Rechts = "Nu bij scouts" Laat de groep samen bedenken: wat hoort waar?

Discussiemoment met ja/nee-vak (bijv. hoeken):

- "Was vroeger beter?" – Ja / Nee / Hangt ervan af
- Laat iedereen die wil kiezen en hun mening kort toelichten

Suggestie

Gebruik dit als instap voor een activiteit over de geschiedenis van jullie eigen scoutsgroep – interview oud-leiding, bezoek het lokaalarchief, ontdek wat er is veranderd en wat gebleven.

Subthema 'Technieken in actie'

Op weg zonder kaart

Kort opzet

Leden verkennen een traject op twee manieren: met kaart en gepland, of intuïtief en op gevoel.

Materiaal

- De quote
- Kaarten of plattegronden van het terrein of kampomgeving
- Kompassen of wegwijzers (optioneel)

Verloop

Verzamel de groep op een vertrekpunt. Lees het citaat voor.

Citaat:

"Het is beter om aan de reis te beginnen, een paar fouten te maken en je richting bij te stellen, dan te wachten tot alles perfect is en uiteindelijk nooit te beginnen."

James Norbury, De reis van de wijze kat, 2025

Reflectie

- Begin jij makkelijk aan iets, of wacht je tot alles klopt?
- Wat voel je bij "een paar fouten maken"?
- Hoe belangrijk is richting als je nog onderweg bent?

Actie

Verdeel de groep in twee helften. Groep 1 krijgt een kaart en de route naar een bestemming. Groep 2 krijgt geen kaart, enkel een vage hint (bijv. "zoek de plek waar de wind fluit" of "waar je drie bomen in een driehoek vindt").

Onderweg navigeert groep 1 zoals gepland. Groep 2 moet op gevoel en overleg keuzes maken. Laat ze elkaar ontmoeten op dezelfde plek – of zie wie er het eerst aankomt.

Doe een nabespreking. Voor groep 1: Was het fijn om een plan te volgen? Of frustrerend om minder vrijheid te hebben? Voor groep 2: Was het spannend of lastig om niet te weten? Voelde je vertrouwen of verwarring? Wat zegt dat over hoe jij in het leven of bij scouting keuzes maakt?

Twijfeltocht

Kort opzet

De leden trekken de buurt in zonder vaste route, op zoek naar het onbekende en onverwachte. Twijfel wordt geen last, maar een kompas.

Materiaal

- Fragment uit het boek
- Kleine notitieboekjes of kaartjes
- Pen/potlood
- Eventueel: kompas

Verloop

Vorbereiding

Lees het fragment voor aan de groep, op een rustige plek.

Leg de nadruk op het plezier van het niet weten.

Fragment

Soms zal dit boek je ook verwarren. Schrik niet, dat is de bedoeling. Want in het niet weten – daar zit de meeste lol van het leven, vind ik. Daar kunnen dingen alles zijn. Daar is ruimte voor rennen en spelen.

Ruimte voor twijfel – en twijfel brengt je verder. Het zet je aan tot nadenken over jezelf en de wereld. – Katinka Polderman & Merel Carduwener Het meisje, de walvis, de schildpad en de axolotl (2024)

Reflectie

- Wanneer heb jij voor het laatst iets gedaan zonder plan?
- Vind je het lastig om niet te weten waar je uitkomt?
- Wat zou er gebeuren als we vandaag gewoon gaan – zonder doel?

Actie

Laat de leden in duo's of kleine groepjes vertrekken zonder route. Je geeft enkel een startpunt en deze instructie: "Laat je leiden door je nieuwsgierigheid. Neem elke keer als je twijfelt, het pad dat je het minst kent."

Onderweg noteren ze:

- wat hen verbaast
- waar ze zich afvragen: "Wat is dit?"
- iets wat ze niet begrijpen – en dat niet moet worden uitgelegd

Laat iedereen één ontdekking of gevoel delen bij terugkomst. Optioneel: Teken een kaart van "onbekende plekken in de buurt". Deel één vraag die ze onderweg stelden – en niet beantwoord kregen.

Subthema 'Bewust offline'

Kijk, ik rol!

Kort opzet

Een speels moment waarin de groep letterlijk en figuurlijk "rollebollend" van de berg gaat en leert genieten van samen zijn, vallen, lachen en het hier-en-nu.

Materiaal

- Een zachte heuvel of grashelling
- Gedicht
- Eventueel een picknickdeken of zitmatjes voor het reflectiemoment

Verloop

Vorbereiding

Zoek een veilige helling (niet te steil, geen obstakels). Lees het gedicht voor, met enthousiasme.

Gedicht: Kijk, ik rol!

Ik ben een bol. En als ik val, dan rolleboll ik als een bal.

Van de berg van de bolle berg hotsiebotsboem doet de bolle bal op het bolle pad.

Plat plat, een platte bloem, een platte mier, een platte pad.

De rollende bol, de bollende bal, de ballende rol rolt alles plat!

Geert De Kockere – uit: Samen over een muurtje, De Eenhoorn, 2014

Actie

1. Samen van de berg

- Laat de groep – om beurten of samen – van de heuvel rollen.
- Geef de ruimte aan plezier, gelach, gek doen, loslaten.

2. Na het rollen: mini-reflectie

- Laat iedereen even op hun rug liggen, naar de lucht kijken.
- Vraag: hoe voelde dit?
- Wat deed dit moment met jou?
- Wanneer heb je voor het laatst zo ongeremd plezier gemaakt?

3. Deel kort in duo's of kring:

- Wat was er leuk aan dit moment?
- Wat is er anders aan plezier in groep dan alleen?

Zo raar!

Kort opzet

Deelnemers kiezen een dier waar ze even willen "in veranderen" en beleven hoe het is om dat dier te zijn.

Materiaal

- Het gedicht
- Eventueel: touw, doeken, wasknijpers (voor web of hangplek)
- Karton, stiften, touw (voor creatieve uitwerking)

Verloop

Lees het gedicht voor, met speelse nadruk op de grappige beelden.

Gedicht (fragment): Zo raar!

Ik wil best graag een vleermuis zijn. Maar één ding lijkt mij minder fijn: het slapen in de bomen. Niet op je zij en niet rechtop, maar aan je tenen, op z'n kop. Dan háng je dus te dromen. Zo raar!

Het lijkt me leuk een spin te zijn. Zo'n kriebelbeestje, lekker klein.

Dan kruip je in een struikje, met alles wat je nodig hebt voor het weven van je spinnenweb verborgen in je buikje. Zo raar!

Inger Hagerup – uit: Zo raar, Gottmer, 2018

Reflectie

In groep of in duo's:

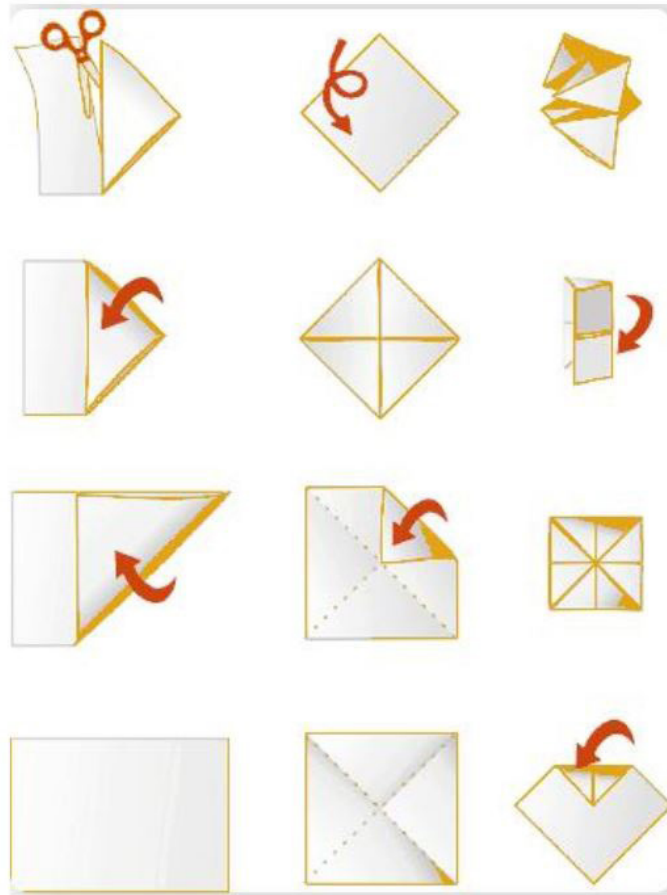
- Welk dier zou jij voor één dag willen zijn?
- Wat zou er leuk aan zijn? Wat lastig?
- Wat maakt een dier "raar" of juist bijzonder?

Actie

Kies je dier: Elk lid kiest een dier dat ze willen zijn (vleermuis, spin of iets anders). Laat hen even nadenken: Hoe beweegt dat dier? Wat eet het? Waar slaapt het?

Doe je dier na (individueel of geleid door de leiding in groep). Vleermuis? Hang ondersteboven aan een stevige tak of bouw een "hangzone" met touw. Spin? Maak met de groep een web met touw tussen bomen of palen en probeer erdoor te kruipen. Kikker? Spring! Slak? Kruip traag vooruit met een "huisje" op je rug (jas, zak).

Laat de leden vertellen: Wat vond je het leukste aan dit dier zijn? Was er iets moeilijk of verrassend?

Wat betekent "scouting"
voor jou persoonlijk?

Hoe zou je vergeten
scoutingactiviteiten
nieuw leven geven?

Welke scoutstechniek
gebruik je het meest in
jullie groep?

Wat was jouw laatste
"ontdekking"?

Welke momenten wil jij
écht beleven zonder
digitale afleiding?

Hoe kan technologie jou
helpen de natuur en
omgeving rondom jou
beter te leren kennen?

Welke plek in de natuur
voelt voor jou als
"thuis"?

Wanneer gaf een
scoutstechniek jou het
gevoel dat je echt iets
stoers kon?

